

APLIKACE PRAVA

První autorský odborný časopis

3 / 2021

“Právo není spravedlnost, ale spravedlnost je přirozené právo”

GNÓMY, Luboš Chalupa

Str. 3-5

K prolomení koncentrace řízení v důsledku nesplnění povinnosti předsedy senátu

Str. 6-7

Překážky užívání společné věci

První autorský odborný časopis

Staňte se sponsorem

Aplikace práva Vám nabízí jedinečnou možnost stát se sponsorem odborného právního časopisu a inzerovat své služby napříč dílčími vydáními časopisu. Prostřednictvím této placené reklamy získáte exkluzivní zařazení do sekce sponzorů v závislosti na vybraném rozsahu.

SEKCE SPONZOŘI BUDE BRZY DOSTUPNÁ

Rezervujte si své místo ještě dnes

JUDr. Petr Ukázka LL.M.

Je nový bezplatný internetový právní časopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické veřejnosti se zájmem o právo. Je prvním autorským odborným časopisem obsahujícím sborník právních statí JUD r. Luboše Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných článků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce, Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s rozsáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti právního řádu ČR v širším smyslu.

advokat@test.com

+420 775 202 555

<https://www.aplikaceprava.cz/>

První autorský odborný časopis

**PROLOMENÍ KONCENTRACE ŘÍZENÍ V DŮSLEDKU NESPLNĚNÍ ZÁKONNÉ POVINNOSTI
PŘEDSEDY SENÁTU**

Str. 3-5

Překážky užívání společné věci

Str. 6-7

JUDr. Luboš Chalupa

APLIKACE PRÁVA je nový bezplatný internetový právní časopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické veřejnosti se zájmem o právo. Je prvním autorským odborným časopisem obsahujícím sborník právních statí JUDr. Luboše Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných článků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce, Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s rozsáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti právního řádu ČR v širším smyslu.

V dnešní internetové době, kdy rozhodují dny, lze autorskou prioritu nových průlomových myšlenek nejlépe zajistit vydáváním vlastního odborného časopisu až s následným převzetím ostatními autory, kteří je dále rozvedou a precizují. Autorské právo v novodobém pojetí nesprávně více chrání jiný způsob vyjádření již existující autorské myšlenky obsažené v určitém díle s jejím častým přisvojováním ze strany dalších osob za vlastní než původní originální myšlenku samu.

Smyslem nového časopisu je být podnětem pro soudní praxi, zejména rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR i Ústavního soudu ČR, pro jejichž vysokou kvalitu je nezbytná odborná oponentura i zdroj nových právních názorů.

APLIKACE PRÁVA může být rovněž inspirací pro další autory i jiných společenských oblastí, aby oni sami mohli přispět k rozvoji daného oboru svými novými myšlenkami a názory prostřednictvím pravidelného zveřejňování v jimi vydávaném internetovém odborném časopise bez nutnosti zdlouhavého vydávání v tištěných periodikách s redakčními radami s rizikem ztráty priority či aktuálnosti.

Redakční informace:

Elektronický časopis se sborníkem právních statí **APLIKACE PRÁVA** vydává JUDr. Luboš Chalupa, www.aplikaceprava.cz, redakce@aplikaceprava.cz, Křížíkova 156, 186 00 Praha 8.
Redakční rada: JUDr. Luboš Chalupa.

Časopis vychází jednou za 3 měsíce. Časopis **APLIKACE PRÁVA** je registrován v Českém národním středisku ISSN Národní technické knihovny (ISSN 2336-5560). © Všechna práva vyhrazena. Jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce jakéhokoli materiálu nebo části materiálu uveřejněného v časopise **APLIKACE PRÁVA** (tištěnou i elektronickou formou) je možná pouze s uvedenou citací autora, názvu a čísla časopisu.

Autorem článků je JUDr. Luboš Chalupa
Datum vydání: 10. 12. 2021

PROLOMENÍ KONCENTRACE ŘÍZENÍ V DŮSLEDKU NESPLNĚNÍ ZÁKONNÉ POVINNOSTI PŘEDSEDY SENÁTU

Nepřiměřená délka řízení je vyjma nezbytné specializace soudců již v řízení před soudem I. stupně - po žádoucím slučování obvodních (okresních) soudů do větších celků – mimo jiné vyvolávána tím, že předseda senátu v rozporu s ustanovením § 118 odst. 2 o.s.ř. před zahájením dokazování pro sebe i účastníky nevymezí sporná/nesporná právně významná skutková tvrzení účastníků ani neuvede, které z navržených důkazů provede.

1

Žaloba po obsahové stránce musí vylíčit všechny rozhodující skutečnosti zakládající daný nárok a musí z ní vyplývat, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhá.

2

Žaloba může obsahovat i jiné než rozhodující skutečnosti, které však mají mít právní význam pro meritorní rozhodnutí včetně namítaného rozporu s dobrými mravy či nepoctivého výkonu práv.

3

Jiná než právně významná skutková tvrzení účastníků nejsou předmětem dokazování a soud se jimi už od počátku řízení nezabývá, nejsou-li takové povahy a intenzity, že mohou v souhrnu zakládat rozpor s dobrými mravy či nepoctivý výkon práv.

4

Předseda senátu ve smyslu ustanovení § 118 odst. 2 o.s.ř. před zahájením dokazování uvede, která právně významná skutková tvrzení účastníků jsou sporná/nesporná a uvede, které z navržených důkazů provede, čímž ještě před zahájením dokazování a před skončením koncentrace účastníkům předem vymezí předmět a rozsah dokazování.

5

Uvedení právně významných skutkových tvrzení účastníků před zahájením dokazování ve smyslu ustanovení § 118 odst. 2 o.s.ř. je zásadní již proto, že řada účastníků a jejich právních zástupců uvádí nespočet různorodých skutkových tvrzení o všemožných skutečnostech často v úmyslu sofitiskovaně ztížit zjištění pravého skutkového stavu (pomlouvání, demagogie, matení).

6

V právně složitějších věcech, zvláště v případě nutnosti doplnění rozhodných skutečností účastníkem nebo posouzení žalovaného nároku soudem jinak než podle účastníka dle § 118a o.s.ř., předseda senátu aktualizuje, která jiná (další) právně významná skutková tvrzení lze považovat za sporná/nesporná a která již nejsou pro meritorní rozhodnutí relevantní včetně provedení/neprovedení dalších navržených důkazů.

7

Pravomocné připuštění změny žaloby dle § 95 odst. 1 o.s.ř. vyvolává povinnost předsedy senátu, aby dle § 118 odst. 2 o.s.ř. znovu uvedl (aktualizoval), která právně významná skutková tvrzení účastníků považuje za sporná/nesporná a které z navržených důkazů účastníků o připuštěném nároku provede či nikoli.

8

Uvedení předsedy senátu, která právně významná skutková tvrzení účastníků jsou sporná/nesporná a které z navržených důkazů provede ve smyslu ustanovení § 118 odst. 2 o.s.ř. je nutné samostatně provést i v případě vzájemného návrhu dle § 97 odst. 1 o.s.ř., nebyl-li vzájemný návrh vyloučen k samostatnému řízení dle § 97 odst. 2 o.s.ř.

První autorský odborný časopis

- 9** Neuvedení sporných/nesporných právně významných skutkových tvrzení účastníků předsedou senátu před zahájením dokazování a jejich neaktualizování v případě soudem vyžádaného doplnění rozhodných skutečností či změny hodnocení věci v průběhu dokazování dle § 118a o.s.ř., případně v případě ujasnění dané problematiky předsedou senátu, změny judikatury atd., je vadou řízení, která má vliv i na koncentraci řízení.
- 10** Neuvedl-li předseda senátu před zahájením dokazování a před skončením koncentrace, která právně významná skutková tvrzení účastníků lze považovat za sporná/nesporná či neuvedl-li, které z účastníkem navržených důkazů provede, a tuto vadu nenapravit ani v průběhu řízení, např. po doplnění rozhodných skutečností či změně právního názoru na věc dle § 118a odst. 2 o.s.ř., po pravomocně připuštěné změně žaloby dle § 95 odst. 1 o.s.ř., může tím být prolomena koncentrace řízení, neboť dotčený účastník v rozporu se zákonem před zahájením dokazování a před koncentrací nevěděl přesný rozsah prokazovaných právně významných skutkových tvrzení ani rozsah dokazování o nich.
- 11** Ustanovení § 118 odst. 2 o.s.ř. správně ukládá, aby předseda senátu – a tím i samotní účastníci – ještě před zahájením dokazování i skončením koncentrace věděli, co je předmětem řízení a jaký je předpokládaný rozsah dokazování, což vždy významně zjednodušuje a urychluje průběh řízení, a to i za cenu, že první jednání předseda senátu přeruší a nařídí jeho pokračování na další termín až do úplného vyjasnění rozsahu právně významných skutkových tvrzení účastníků a relevantních návrhů důkazů o nich.
- 12** Rozsah právně významných skutkových tvrzení žalobce a tím i rozsah jeho důkazních návrhů někdy závisí i na tom, zda žalobce má vůbec objektivní možnost je vědět či nikoli, když některé z nich mohou být – např. pro negativní postoj žalovaného (nepouštění spoluvlastníka do budovy, neinformování o správě společné nemovitosti, uzavírání nájemních smluv jen jedním z rovnodílných spoluvlastníků, přisvojování si nájemného za cizí spoluvlastnický podíl atd), neznámý pobyt, vážná nemoc atd. – “dotvrzeny” až na základě vlastního dokazování.
- 13** Protože prakticky totožné vady řízení se přes rozsáhlou judikaturu a právní literaturu po desetiletí neustále opakují, je žádoucí, aby právní literatura svoje právní názory doplňovala i o konkrétní příklady aplikace dotčených právních norem, jak tomu je například v případě vzorových výpočtů v rámci exekuce.
- 14** Žaloba o vydání bezdůvodného obohacení za protiprávní užívání cizí hodnoty dle § 79 odst. 1 o.s.ř. musí vždy vylíčit tyto rozhodující skutečnosti:
- a) předmětná hodnota
 - b) vlastnické poměry předmětné hodnoty, z níž vyplývá aktivní a pasivní legitimace žalobce a žalovaného
 - c) užívání předmětné hodnoty v rozhodném období včetně jeho rozsahu a způsobu užívání
 - d) protiprávnost užívání cizí hodnoty
 - e) neexistence dobré víry žalovaného
 - f) vymezení rozhodného období
 - g) výše bezdůvodného obohacení, tj. výše obvyklého nájemného v daném místě a čase
 - h) doručení první výzvy k vydání bezdůvodného obohacení žalovaným včetně předžalobní výzvy, od níž se počítá splatnost nároku i prodlení žalovaného s vydáním bezdůvodného obohacení, jinak se za první výzvu považuje až vlastní doručení žaloby žalovanému.

První autorský odborný časopis

15

Odůvodnění rozsudku musí ve smyslu ustanovení § 157 odst. 2 o.s.ř. obsahovat skutková zjištění o rozhodujících skutečnostech s uvedením, zda byla v řízení sporná/nesporná s tím, že podrobnější zdůvodnění včetně provedení důkazů se zaměří na ta sporná, např.:

a) předmětná hodnota: v řízení nesporné, vyplývá mj. z výpisu z katastru nemovitostí z LV č. pro kat.ú.....

b) vlastnické poměry předmětné hodnoty, z níž vyplývá aktivní a pasivní legitimace žalobce a žalovaného: v řízení nesporné, vyplývá mj. z výpisu z katastru nemovitostí z LV č..... pro kat.ú.....

c) užívání předmětné hodnoty v rozhodném období včetně jeho rozsahu a způsobu užívání: **v řízení sporné:**

-žalobce k tomu uvedl:

-žalobce k tomu navrhl provedení těchto důkazů:

-žalovaný k tomu namítl:

-žalovaný k tomu navrhl provedení těchto důkazů:

Soud k této rozhodující skutečnosti provedl tyto důkazy:....., z nichž

dospěl ke skutkovému zjištění, že Zbývající důkazy

navržené účastníky k této skutečnosti zamítl z důvodu, že

d) protiprávnost užívání cizí hodnoty: **v řízení sporné:**

-žalobce k tomu uvedl:

-žalobce k tomu navrhl provedení těchto důkazů:

-žalovaný k tomu namítl:

-žalovaný k tomu navrhl provedení těchto důkazů:

Soud k této rozhodující skutečnosti provedl tyto důkazy:....., z nichž

dospěl ke skutkovému zjištění, že Zbývající důkazy

navržené účastníky k této skutečnosti zamítl z důvodu, že

e) neexistence dobré víry žalovaného: **v řízení sporné:**

-žalobce k tomu uvedl:

-žalobce k tomu navrhl provedení těchto důkazů:

-žalovaný k tomu namítl:

-žalovaný k tomu navrhl provedení těchto důkazů:

Soud k této rozhodující skutečnosti provedl tyto důkazy:....., z nichž

dospěl ke skutkovému zjištění, že Zbývající důkazy

navržené účastníky k této skutečnosti zamítl z důvodu, že

f) vymezení rozhodného období: v řízení nesporné

g) výše bezdůvodného obohacení, tj. výše obvyklého nájemného v daném místě a čase: **v řízení sporné jen co do výše**

-žalobce k tomu uvedl:

-žalobce k tomu navrhl provedení důkazu znaleckým posudkem

-žalovaný k tomu namítl:

-žalovaný k tomu nenavrhl žádný důkaz

Soud k této rozhodující skutečnosti provedl tyto důkazy:....., z nichž

dospěl ke skutkovému zjištění, že Zbývající důkazy

navržené účastníky k této skutečnosti zamítl z důvodu, že

h) doručení první výzvy k vydání bezdůvodného obohacení žalovaným včetně předžalobní výzvy, od níž se počítá splatnost nároku i prodlení žalovaného s vydáním bezdůvodného obohacení, jinak se za první výzvu považuje až vlastní doručení žaloby žalovanému: v řízení nesporné.

Autorem článku je JUDr. Luboš Chalupa

PŘEKÁŽKY UŽÍVÁNÍ SPOLEČNÉ VĚCI

Ustálená judikatura podmiňuje vydání bezdůvodného obohacení protiprávním užíváním společné věci (plněním bez právního důvodu) spoluvlastníkem nad rámec jeho spoluvlastnického podílu prokázáním překážek, které žalobci bránily v užívání společné věci.

- 1 Judikatura vychází z toho, že samotné užívání společné věci jedním ze spoluvlastníků nad rámec jeho spoluvlastnického podílu bez dalšího nezakládá nárok na vydání bezdůvodného obohacení za protiprávní užívání cizí hodnoty.
- 2 Běžnou správou společné věci je nejen její pronájem (přenechání do užívání) třetí osobě, ale i rozhodování spoluvlastníků o tom, který ze spoluvlastníků jí bude výlučně užívat pro sebe či členy svojí rodiny, případně o společném nebo střídavém užívání více spoluvlastníky.
- 3 V případě jen dvou rovnodílných spoluvlastníků k téže věci (hodnotě) je až do případného pravomocného rozhodnutí soudu o určení způsobu užívání společné věci pro vznik bezdůvodného obohacení dodržení režimu hlasování dle § 1128 obč. zákoníku (§ 139 odst. 2 obč. zákoníku č. 40/1964 Sb.) přepjatým formalismem neboť v tomto případě je hlasování spíše formální: a priori buď 100% shoda anebo 100% neshoda s vyloučením majoritního rozhodnutí.
- 4 Protiprávnost užívání cizí hodnoty (plnění bez právního důvodu) nedílně zahrnuje dvě skutečnosti:
 - a) **protiprávnost užívání**, kterou je v případě rovnodílného spoluvlastnictví již samo výlučné užívání společné věci jen jedním z rovnodílných spoluvlastníků bez souhlasu druhého
 - b) **faktické (skutečné) užívání**, kterým je vlastní užívání pro sebe či členy své rodiny, umístění svých věcí či věci členů své rodiny v nemovitosti, uzamčení prostoru s nepředáním klíčů anebo pronájem (přenechání do užívání) třetí osobě jen jedním ze spoluvlastníků
- 5 V případě majority je právní překážkou užívání společné věci (nemovitosti) minoritním spoluvlastníkem zpravidla již samo rozhodnutí majoritního (ch) spoluvlastníka (ů), na základě kterého je minoritní spoluvlastník vyloučen z vlastního užívání společné věci v rozsahu odpovídajícím jeho spoluvlastnickému podílu.
- 6 V případě rovnodílného spoluvlastnictví je překážkou užívání společné nemovitosti (věci) situace, kdy se rovnodílní spoluvlastníci nedohodli na určitém způsobu jejího užívání, avšak jeden nich jí přesto celou bez souhlasu druhého z nich:
 - a) užívá pro sebe a svoji rodinu pro bydlení, rekreaci či podnikání, má v ní umístěné svoje věci nebo věci jeho rodiny, má klíče od domu, bytu, nebytového prostoru, garáže, zahrady a odmítá je vydat.
 - b) sám jí jen vlastním jménem pronajímá (přenechává do užívání) třetí osobě a přisvojuje si nájem z celé společné věci.
 - c) sám jí sice osobně neužívá pro sebe ani svoji rodinu, ale má v ní jen pod jeho uzamčením umístěny svoje věci nebo věci jeho rodiny s odmítáním jejich vyklizení s předáním klíčů.

První autorský odborný časopis

7

Překážkou bránící rovnodílnému spoluvlastníkovi v užívání společné věci pod uzavřením je její výlučné užívání druhým z nich včetně jeho rodiny s jeho zařízením nebo pronájem společné věci (přenechání do užívání) třetí osobě jen jedním z rovnodílných spoluvlastníků, a to bez souhlasu druhého rovnodílného spoluvlastníka, které samy o sobě brání v užívání (spoluužívání) společné věci opomenutému rovnodílnému spoluvlastníkovi.

8

Překážkou v užívání společné věci není nikým neužívaný vyklizený dům, garáž, bytová či nebytová jednotka, k němuž nemá výhradní přístup (klíč) jiná osoba.

9

Nárok na vydání bezdůvodného obohacení za protiprávní užívání společné věci vůči spoluvlastníkovi nevzniká tehdy, pokud tento společnou věc žádným způsobem neužíval pro sebe ani členy své rodiny včetně jejího zařízení a vlastního uzamčení ani jí výlučně sám nepronajal (nepřenechal do užívání) třetí osobě, tj. jedná se např. o všem spoluvlastníkům přístupný, vyklizený a neužívaný byt, nebytový prostor, dům, pozemek.

10

Překážkou užívání společné věci je tak samotný stav, kdy jí jen jeden z rovnodílných spoluvlastníků bez souhlasu druhého rovnodílného spoluvlastníka sám výlučně užívá pro sebe či členy svojí rodiny, má v ní umístěny své věci či věci své rodiny, má prostor pod uzamčením, a to až do doby, dokud společnou věc nepřestane užívat a nevyklidí svoje věci s předáním klíčů druhému rovnodílnému spoluvlastníkovi.

11

Vlastní výlučné užívání jen jedním ze spoluvlastníků či jeho rodiny nemovitosti (věci) s vlastním vybavením a zařízením pod uzamčením, kterou objektivně nelze souběžně spolužívat, činí faktickou překážku v užívání druhého ze spoluvlastníků, a to až do doby jejího vyklizení s předáním klíčů.

12

V případě, že se rovnodílní spoluvlastníci nedohodli o způsobu užívání společné věci včetně domu či jednotky, nesmí žádný z rovnodílných spoluvlastníků sám bez souhlasu druhého z nich společnou věc výlučně užívat pro sebe či členy své rodiny, mít v ní umístěny svoje věci či věci své rodiny, ani jí sám pronajímat (přenechávat do užívání) třetí osobě, jinak v jeho prospěch nad rozsah jeho spoluvlastnického podílu vzniká bezdůvodné obohacení ve prospěch opomenutého rovnodílného spoluvlastníka.

13

Vlastní užívání společné věci jen jedním ze spoluvlastníků lze prokazovat například hlášením k trvalému pobytu, evidovaným bydlištěm či sídlem v obchodním rejstříku, ohlášením provozovny u živnostenského úřadu (ARES), úřední korespondencí s uváděním trvalého bydliště, doručováním pošty, osobou odběratele energií, poplatky ČT, výpisy z bankovních účtů, účetnictvím, daňovými přiznáními, výsledky sousedů atd.

14

Prokáže-li žalující spoluvlastník v řízení o vydání bezdůvodného obohacení za protiprávní užívání společné věci nad rámec spoluvlastnického podílu žalovaného, že společnou věc bez jeho souhlasu či bez rozhodnutí majority výlučně užívá jen některý ze spoluvlastníků pro sebe či členy svojí rodiny, leží povinnost tvrzení a důkazní povinnost o neexistenci překážek v užívání společné věci zbývajících spoluvlastníků na spoluvlastníkovi, který společnou věc v rozhodné době prokazatelně užíval.

Poznámky:

Rozsudek NS ČR ze dne 7.1.2009 sp.zn.28Cdo 725/2008: "Podmínkou vzniku nároku spoluvlastníka na vydání bezdůvodného obohacení získaného druhým spoluvlastníkem užívání společné věci nad rámec jeho spoluvlastnického podílu je existence překážky, která mu bránila v užívání věci."

Rozsudek NS ČR ze dne 30.9.2004 sp.zn.32Odo 554/2003: "Bездůvodné obohacení vznikne tomu, kdo převzal bez platné nájemní smlouvy do užívání nebytové prostory, i když tyto prostory neužíval, ač mohl. Nevzniklo by mu pouze tehdy, pokud by mu vlastník v užívání těchto prostor bránil nebo by je bezdůvodně odmítal převzít."